

GEMİADAMLARININ ÜLKELERİNE GERİ GÖNDERİLMESİNE İLİŞKİN 166 SAYILI SÖZLEŞME

ILO Kabul Tarihi: 24 Eylül 1987

Kanun Tarih ve Sayısı: 15.7.2003 / 4941

Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu'nun daveti üzerine 24 Eylül 1987 tarihinde Cenevre'de yaptığı yetmişdördüncü oturumunda,

1926 yılına ait Gemiadamlarının Geri Gönderilmesi Hakkında Sözleşme'nin ve 1926 yılına ait Gemiadamlarının (Kaptan ve Miçoların) Geri Gönderilmesi Hakkında Tavsiye Kararı'nın kabul edilmesinden bu yana deniz nakliyat sektöründe meydana gelen gelişmelerin; Sözleşme'de, Tavsiye Kararı'nın uygun unsurlarını da içerecek şekilde, düzeltme gerektirdiğini müşahade ederek ve gemiadamlarının geri gönderilmesine ilişkin olarak, 1926 yılına ait Gemiadamlarının Geri Gönderilmesi Hakkında Sözleşme de yer verilmeyen pek çok konuda ulusal mevzuat ve uygulamaların dikkate değer gelişmeler sağladığına işaretler; gemiadamlarının geri gönderilmeleri hususunun bazı yeni yönleri açısından ve deniz nakliyatçılığında yabancı uyrukluları çalıştırmamanın yaygınlaştığı da hesaba katılarak, yeni bir uluslararası belgeye gereksinim duyulduğu göz önünde bulundurularak, gündemin 5. Maddesini oluşturan 1926 yılına ait 23 numaralı Gemiadamlarının Geri Gönderilmesi Hakkında Sözleşme'nin ve 1926 yılına ait 27 numaralı Gemiadamlarının (Kaptan ve Miçoların) Geri Gönderilmesi Hakkında Tavsiye Kararı üzerine verilen önergelerin benimsenmiş ve bu önergelerin bir uluslararası sözleşme hüviyeti kazanması kararlaştırılarak, bin dokuz yüz seksen yedi yılı Ekim ayının dokuzuncu günü, 1987 yılına ait Gemiadamlarının Geri Gönderilmesi (değişik) Sözleşmesi adıyla anılacak olan aşağıdaki Sözleşmeyi kabul etmiştir.

BÖLÜM I

KAPSAM ve TANIMLAR

MADDE 1

- Bu Sözleşme, yürürlükte olduğu Üye'nin ülkesine kayıtlı hem kamu hem de özel sektöre ait genellikle ticari deniz taşımacılığı işine tahsis edilmiş, deniz aşırı sefer yapan gemilere ve bu türden gemilerin sahiplerine ve bu tür gemilerde çalışan gemi adamlarına uygulanır.
- Tatbikatı elverişli ise yetkili merci, bu Sözleşmenin hükümlerini balıkçı teknesi sahipleri ve balıkçıların temsil yetkisine sahip örgütlerine danışarak ticari deniz balıkçılığına da uygular.
- Bu Sözleşme bağlamında gemilerin ticari deniz nakliyat gemisi ya da ticari deniz balıkçılığı gemisi olarak kabul edilmelerine ilişkin belirsizlikleri gemi sahibi, gemiadamı ve balıkçı örgütleriyle istişarede bulunduktan sonra yetkili merci giderecektir.
- Bu Sözleşme bağlamında "gemiadamı" sözcüğü, bu Sözleşme hükümlerine tabi bir deniz aşırı sefer yapan gemide herhangi bir sıfatla istihdam edilmiş kişi anlamında kullanılır.

BÖLÜM II

HAK KAZANIMLARI

MADDE 2

- Gemiadamı aşağıda belirtilen durumlarda ülkesine gönderilme hakkına sahiptir;
  - a. süreli ücretli iş veya belirlenmiş bir sefer yurtdışında sona ermiş ise,
  - b. sözleşme hükümleri veya gemiadamının yaptığı iş akdine göre verilen bildirim sürelerinin dolması üzerine,
  - c. tıbbi olarak seyahat etmesi mümkün ise, ülkesine geri gönderilmesini gerektiren bir hastalık, sakatlık veya tıbbi tedavi durumunda seyahat etmesini engelleyecek bir durum olmadığı tespit edildiği zaman, hastalık, yaralanma veya diğer sağlık nedenleri yüzünden,
  - d. geminin batması halinde,
  - e. iflas, geminin satışı, kütük değişikliği ya da benzer nedenlerle gemi sahibinin, işveren olarak yasalardan veya akitten kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirebilmesinin mümkün olmadığı hallerde,
  - f. ulusal mevzuat veya toplu sözleşmelerde belirlendiği şekliyle gemiadamı geminin yollandığı savaş bölgesine gitmeye rıza göstermiyorsa,
  - g. bir hakem kararı veya toplu sözleşme hükmüne uygun olarak ya da benzer başka bir sebeple çalışmaya ara verilmesi veya çalışmanın sona erdirilmesi halinde,
- Gemiadamının ülkesine gönderilme hakkını kazanması için gemide çalışması icap eden azami süreyi ki bu süre 12 aydan kısa bir süre olur, ulusal mevzuat veya toplu sözleşme belirler. Söz konusu azami süre belirlenirken gemiadamının çalışma ortamını etkileyen koşullar dikkate alınır. Her Üye mümkün olan her halde teknolojik değişim ve gelişmeler ışığında bu süreyi azaltmayı gözetir ve Deniz Taşımacılığı Ortak Komisyonu'nun konuyla ilgili tavsiyelerinden herhangi birinin yönlendirmesine açık olabilir.

BÖLÜM III

VARIŞ YERLERİ

MADDE 3

- Bu Sözleşmenin yürürlükte olduğu her Üye, ulusal mevzuatında gemiadamlarının ülkelerine gönderilebilecekleri varış yerlerini belirler.
- Bu şekilde öngörülen varış yerleri arasına gemiadamının işe alındığı yer, toplu sözleşmeyle şart koşulan yer, gemiadamının ikamet ettiği yer veya işe alınma sırasında karşılıklı olarak üzerinde anlaşmaya varılan yer dahil edilir. Gemi adamı öngörülen varış yerleri arasından geri gönderileceği yeri seçme hakkına sahiptir.

BÖLÜM IV

GERİ GÖNDERME HAZIRLIKLARI

MADDE 4

- Uygun ve süratli vasıta ile geri göndermenin ayarlanması gemi sahibinin yükümlülüğüdür. Normal ulaşım biçimi hava yoluyla olanıdır.
- Gönderme masrafları gemisahibi tarafından karşılanır.
- Geri gönderme; ulusal mevzuat veya toplu sözleşmelere göre gemiadamının çalışma ilişkisinden kaynaklanan yükümlülüklerini ciddi olarak yerine getirmemesinden dolayı gerçekleşiyor ise, bu Sözleşme hükümleri, ulusal mevzuat veya toplu sözleşme icabı gönderme masraflarının tamamı ya da bir kısmının gemi adamından tahsil edilmesi hakkına halel getirmez.
- Gemi sahibi tarafından karşılanacak masraflar aşağıdakileri içerir:
  - a. 3. madde gereğince seçilen varış noktasına gidiş,
  - b. gemiadamının gemiden ayrılmasından itibaren varış noktasına kadar yiyecek ve barınma giderleri,
  - c. ulusal mevzuat veya toplu sözleşme hükümlerinde yer verilmiş ise gemiadamının gemiden ayrılmasından itibaren varış noktasına kadar ücret ve harçlıklar,
  - d. gemiadamının 30 kilografa kadar kişisel bagajının varış noktasına kadar taşınma masrafları,
  - e. zaruri hallerde gemiadamının varış noktasına seyahat etmesine engel bir durum ortadan kalkıncaya kadar tedavi giderleri.
- Gemi sahibi, çalışma ilişkisinin başlangıcında gemiadamından geri gönderilme masrafları karşılığında peşinen bir ödeme yapmasını istemeyeceği gibi 3.fıkra ile hükmedilen haller dışında ücret ve diğer kazançlarından geri gönderilme masrafını tahsil etmez.
- Ulusal mevzuat; gemi sahibinin, kendisi tarafından istihdam edilmemiş gemiadamının geri gönderilme masraflarını sözkonusu gemiadamını istihdam eden işverenden tahsil etmesi hakkına halel getirmez.

MADDE 5

Gemi sahibi geri gönderilme hakkını kazanmış bir gemiadamının gönderilme masraflarını karşılamaz veya gerekli hazırlıkları yapmaz ise;

- a. Geminin kayıtlı olduğu üyenin yetkili mercii ilgili gemiadamının geri gönderme masraflarını karşılar, gerekli hazırlıkları yapar. Geminin kayıtlı olduğu üye bunu yerine getirmez ise gemiadamının geri gönderilirken ayrılacağı devlet ya da uyuşu olduğu devlet gönderilme masraflarını karşılar ve gerekli hazırlıkları yapar. Masrafi

karşıl原因 ve hazırlıkları yapan devlet geminin kayıtlı olduğu üyeden masrafı tahsil eder.

- b. Gemiadamının gönderilmesine ilişkin tahakkuk eden masraflar geminin kayıtlı olduğu üye tarafından gemi sahibinden tahsil edilebilir niteliktedir.
- c. Gönderme giderleri, 4.maddenin 3.fıkrasıyla hükmedilenlerin dışında hiçbir şekilde gemi adamına yüklenemez.

BÖLÜM V

DİĞER DÜZENLEMELER

MADDE 6

Ülkesine geri gönderilecek gemiadamı pasaport ve geri gönderilmesiyle ilgili diğerk kimlik belgelerini alır.

MADDE 7

Geri gönderilme için bekleme ve yolculukta geçen süre gemiadamının hak kazandığı ücretli izin süresinden düşülemez.

MADDE 8

Gemiadamı 3.madde uyarınca varış noktasına ulaştığında ya da geri gönderilme hakkını ulusal mevzuat veya toplu sözleşmelerle belirlenen makul bir süre içinde talep etmediğinde usulüne uygun olarak geri gönderilmiş olduğu kabul edilir.

MADDE 9

Bu Sözleşmenin hükümleri, toplu sözleşmeler veya ulusal koşullara uygun diğerk yollardan yürürlüğe konmadığı takdirde ulusal yasa veya tüzükler yoluyla yürürlüğe konulur.

MADDE 10

Her üye limanlarını ziyaret eden veya karasularından ya da karasal su yollarından geçen gemilerde çalışan gemiadamlarının ülkelerine geri gönderilmelerini olanaklı kıldığı gibi yerlerine başka gemiadamlarının alınmasına da olanak sağlar.

MADDE11

Her üyenin yetkili mercii ülkesinde kayıtlı gemi sahiplerinin bu Sözleşmenin hükümlerine göre hareket etmelerini yeterli gözetim ve denetim uygulayarak temin eder ve konuyla ilgili bilgiyi Uluslararası Çalışma Örgütü'ne bildirir.

MADDE 12

Bu Sözleşmenin metni; bu Sözleşmenin geçerli olduğu üye devlete kayıtlı her geminin mürettebatının anlayacağı dilde hazırlanıp istifadeye sunulur.

MADDE 13

Bu Sözleşme 1926 yılına ait Gemiadamlarının Geri Gönderilmesi Sözleşmesi'ni değiştirir.

MADDE 14

Bu sözleşme'nin kesin onama belgeleri Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne gönderilir ve onun tarafından tescil edilir.

MADDE 15

- Bu Sözleşme, sadece onama belgesi Genel Müdür tarafından tescil edilen Uluslararası Çalışma Örgütü üyesi ülkeler için bağlayıcıdır.
- Bu sözleşme , iki üyenin onay belgesi Genel Müdür tarafından tescil edildiği tarihten on iki ay sonra yürürlüğe girer.
- Bu sözleşme, daha sonra, onu onaylayan her üye için, onay belgesinin tescil edildiği tarihten on iki ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 16

- Bu Sözleşmeyi onayan her üye, onu ilk yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on yıllık bir süre sonunda Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürüne göndereceği ve bu Genel Müdürün tescil edeceği bir belge ile feshedebilir. Fesih, tescil tarihinden ancak bir yıl sonra geçerli olur.
- Bu Sözleşmeyi onamış olup da, onu bundan önceki fıkrada sözü edilen on yıllık sürenin bitiminden itibaren bir yıl zarfında bu maddede öngörüldüğü şekilde feshetmeyen her üye, yeniden on yıllık bir müddet için bağlanmış olur ve bundan sonra bu Sözleşmeyi, her on yıllık süre bitiminde, bu maddede öngörülen şartlar içinde feshedebilir.

MADDE 17

- Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, Örgüt üyeleri tarafından kendisine bildirilen bütün onama ve fesihlerin kaydedildiğini Uluslararası Çalışma Örgütünün bütün üyelerine duyurur.
- Genel Müdür, kendisine gönderilen Sözleşmenin ikinci onama belgesinin kaydedildiğini örgüt üyelerine duyururken bu sözleşmenin yürürlüğe gireceği tarih hakkında örgüt üyelerinin dikkatini çeker.

MADDE 18

Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü, yukarıdaki maddeler gereğince, kaydetmiş olduğu bütün onama ve fesihlere ilişkin tüm bilgileri, Birleşmiş Milletler Antlaşmasının 102 nci maddesi uyarınca kaydedilmek üzere, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine ulaştırır.

MADDE 19

Uluslararası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu, gerekli gördüğü zaman bu Sözleşmenin, uygulanması hakkındaki bir raporu Genel Konferansa sunar ve onun tamamen veya kısmen değiştirilmesi konusunun konferans gündemine alınması gereği hakkında karar verir.

MADDE 20

- Konferans, bu Sözleşmeyi tamamen veya kısmen değiştiren yeni bir Sözleşme kabul etmesi halinde ve bu yeni Sözleşme aksini öngörmediği takdirde;
  - a. Değiştirici yeni Sözleşmenin bir üye tarafından onanması durumu, yukarıdaki 16 ıncı madde dikkate alınmaksızın ve değiştirici yeni Sözleşme yürürlüğe girmiş olmak kayıt ve şartıyla, bu Sözleşmenin derhal ve kendiliğinden feshini gerektirir.
  - b. Değiştirici yeni Sözleşmenin yürürlüğe girmesi tarihinden itibaren, bu Sözleşme üyelerin onamasına artık açık bulundurulamaz.
- Bu Sözleşme, onu onayıp da değiştirici Sözleşmeyi onamamış bulunan üyeler için, her halükarda şimdiki şekil ve içeriği ile geçerli olmakta devam eder.

MADDE 21

Bu sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinlerinin her ikisi de aynı şekilde geçerlidir.